

The Hebrew University of Jerusalem

Syllabus

INTRODUCTION TO ISRAELI LAW AND TO HUMAN RIGHTS - 3131

Last update 23-03-2019

HU Credits: 2

Degree/Cycle: 1st degree (Bachelor)

Responsible Department: Social Work

Academic year: 0

Semester: 1st Semester

Teaching Languages: Hebrew

Campus: Mt. Scopus

Course/Module Coordinator: Ms. Halili Idan

Coordinator Email: avishai.benish@mail.huji.ac.il

Coordinator Office Hours: By appointment

Teaching Staff:

Dr. Avishai Benish

Course/Module description:

We will discuss: (a) the nature of the legal norm, (b) sources of law, especially in legislation, (c) the judicial system (d) the principles of the rule of law, (e) elements of administrative and legal entities of various types, (f) human rights types: rights person; civil rights and social rights; (g) constitution and constitutional principles.

Course/Module aims:

1) basic familiarity with the principles and objectives of law 2) basic familiarity with the justice systems in the major areas - constitution, penal, administrative law, etc. 3) A critical review - does the trial indeed produce justice, and promote human rights and social rights (while introducing the legal history on the subject).

Learning outcomes - On successful completion of this module, students should be able to:

1) better understand legal discourse - concepts, considerations, and more. 2) recognize the basic form of legal instruments that can be used to try and improve the situation of disadvantaged populations 3) better understand various problems arising from the use of legal tools.

Attendance requirements(%):

As written in the regulations of the school/faculty

Teaching arrangement and method of instruction: Frontal teaching, students will be required to a critical analysis of verdicts, articles, and relevant historical events. The course assignment includes observation in court, and critical analysis of the findings using reference materials.

Course/Module Content:

*** subject to change ***

1. העו"ס ועולם המשפט

חובה

דורון, י' (2013). שער ראשון: רקע עיוני, היסטורי וחוקי של העבודה הסוציאלית בישראל. בתוך סלונים-נבו, ו., חובב, מ., לונטל, א., & קטן, י. (עורכים). עבודה סוציאלית בישראל. תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד.

רשות

קרפל-הנס, מ., דורון, י., אור-חן, ק. (2008). עמדות של עובדים סוציאליים כלפי חוק ומשפט. ביטחון

סוציאליזם-99-69.

2. יסודות המשפט ופירמית הנורמות

חובה

סעיף 1 לחוק יסודות המשפט, התש"ס-1980.

מצגת אוריינטציה - הליכי חקיקה (מופיעה באתר המודל - יש לקרוא לפני השיעור)

מצגת אוריינטציה - פסיקה (מופיעה באתר המודל - יש לקרוא לפני השיעור)

רשות

שטרסברג כהן, ט' (התשס"ו). משפט ומוסר בפסיקה הישראלית החדשה. משפט וצבא, 18, 21.

Madden, R. G. (2003). *Essential law for social workers*. Columbia University Press, p. 2-5, 18-22, 68-71.

3. מערכת המשפט וביקורת שיפוטית

חובה

גלנור, י', ובלאנדר, ד' (2013). הרשות השופטת. בתוך שאלתיאל, א' (עורך), המערכת הפוליטית בישראל (כרך א) (עמ' 263 - 304). ירושלים: עם עובד.

רשות

ברק, א' (1994). שער ז שיקול דעת שיפוט בפרשנות חקיקה - פרק 1: מהותו של שיקול הדעת בפרשנות החקיקה בתוך פרשנות במשפט. עמ' 649-656.

הופנונג, מ' (התשנ"ז). סמכות עוצמה והפרדת רשויות - ביקורת שיפוטית בישראל בפרספקטיבה השוואתית, משפטים, כ"ח, 211-238.

דנ"א 2401/95 רותי נחמני נ' דניאל נחמני, נ' (4) 661 (1996).

ע"א 3798/94 פלוני נ' פלונית, נ (3) 133 (1996). בעיקר פסקאות 1-12 לפסק דינה של השופטת ד' דורנר.

4. זכויות אדם והמהפכה החוקתית

חובה

ההכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם (1948).

חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

גביון, ר' (1991). זכויות האדם והדמוקרטיה רקע עיוני. בתוך גביון, ר', ושניידר, ח' (עורכים). זכויות האדם והאזרח בישראל - מקראה, כרך א. עמ' 24-34. ירושלים: דעת.

5. זכויות חברתיות

חובה

האמנה הבינלאומית בדבר זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות כתבי אמנה כרך 31 בעמ' 205.

חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, סעיפים 2 ו-4.

רבין, י', ושני, י' (2004). הזכויות החברתיות - רעיון שהגיע זמנו. בתוך: י' רבין וי' שני (עורכים). זכויות כלכליות חברתיות ותרבותיות בישראל, 11-19. תל אביב: הוצאת רמות.

רשות

בניש, א', וקרמר, מ' (2015). למלא את החלל: מודל לעיצוב הזכות לקיום בכבוד בעקבות המשפט החוקתי הגרמני. עבודה חברה ומשפט, יד, 263-278.

מדינה, ב' (2015). הגנה משפטית על הזכות לקיום בכבוד: הזכות החוקתית ומעבר לה. חברה עבודה ומשפט, יד, 227-262.

ברק-ארז, ד', וגרוס, א' (2008). הזכויות החברתיות והמאבק על אזרחות חברתית בישראל: מעבר לזכות לכבוד. בתוך אלמוג, ש', בניש, ד', ורותם, י' (עורכים). ספר דליה דורנר, 189 - 207. שריגים ליאון: הוצאת נבו.

בג"ץ 366/03 עמותת מחויבות לשלום וצדק חברתי נגד שר האוצר (ניתן ביום 12.12.2005).
בג"צ 10662/04 סלאח חסן נ' המוסד לביטוח לאומי (ניתן ביום 28.2.2012)

6. העו"ס והחוק

חובה

חוק העובדים הסוציאליים, התשנ"ו-1966 - יש לקרוא את סעיפים 1,2,7,8,27,40,57,65. ועל יתר החוק יש לרפרף (קריאת כותרות הפרקים והסעיפים).
חוק הנוער (טיפול והשגחה), תש"ך-1960 - יש לקרוא את סעיפים 2,3,8,11. [שימו לב שלא להתבלבל עם חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), שהוא חוק נפרד]
שניט, ד. (2000). השפעת החקיקה על העבודה הסוציאלית, בתוך הרצוג, ח' (עורכת), חברה במראה. עמ' 379 - 397. תל אביב: רמות.
בגץ 252/75 פלונית נ' שר הסעד, פ"ד ל(1) 051 (1975).
רשות
צבי גילת, י' (2002). על חוק העובדים הסוציאליים, תשנ"ו-1996 ועל מקצת חידושי קרית המשפט, ב, 239-263.
כרמי, א' (2003). אחריות מקצועית. בתוך כרמי, א' (עורך). בריאות ומשפט. שריגים-ליאון: נבו.
להתמקד פרק א': רשלנות - עמודים 86-81, ו-101-95.

7. משפט ועוני

חובה

ינאי, א' (2006). חוק שירותי הסעד, תשי"ח-1958: האומנם יסוד וערובה לרווחת האוכלוסייה?, האגף למחקר, תכנון והכשרה של משרד הרווחה, וקבוצת המחקר במדיניות חברתית.
פלג, א' (2013). אתגר העוני של המשפט המינהלי. תל אביב: הוצאת רסלינג. עמ' 142 - 148, 167 - 177.
רשות
זיו, נ' (תשס"ה). משפט ועוני - מה על סדר היום? הצעה לאג'נדה משפטית לעוסקים בייצוג אוכלוסיות החיות בעוני. עלי משפט, ד', 17-34.
אלבשן, י' (2005). זרים במשפט - נגישות לצדק בישראל. הוצאת הקיבוץ המאוחד. עמ' 11-30.
ברק-ארז, ד' (2002). מדיניות הרווחה בישראל - בין החקיקה לבירוקרטיה. עבודה חברה ומשפט, ט', 175-194.

8. משפט פלילי

חובה

תרשים ההליך הפלילי - יועלה לאתר המודל לפני השיעור (יש לקרוא לפני השיעור)
חוק העונשין, תשל"ז-1977 - סעיפים 1-3 [עקרון החוקיות], סעיף 20 [יסוד נפשי], סעיף 24 [סוגי עבירות לפי חומרתן], סעיף 34(א) [פטור עקב חרטה], 34-34ג [סייגים לאחריות פלילית], 34כא [פרשנות], 34 כב [נטל ההוכחה]
רייכמן, א' (2005). הזכות להליך הוגן: תמצית הרצאת פתיחה, אוניברסיטת חיפה.
רשות
קדמן, י' (תשס"ט-תש"ע). במותה ציוותה לילדים רבים את החיים: חובת הדיווח על עבירות בילדים - רקע, סקירה ומהות. משפחה במשפט, ג-ד, 337-346.
שפירא, ת' (תשס"ט-תש"ע). חובת הדיווח על עבירות בקטנים ובחסרי ישע והעצמת מעמדו של פקיד הסעד: מבט רטרוספקטיבי. משפחה במשפט, ג-ד, 317-333.
ת"פ (י-ם) 2184/06 מדינת ישראל נ' יעקב מרגולין (פורסם בנבו, 2009). (עניין איתנים).

9. משפט, ילדים ונוער

חובה

האמנה הבינלאומית לזכויות הילד 1989. אנא קראו את סעיף המבוא, ואת סעיפים 1-4 סעיפים 9-19 לתקנות העמדת עבריינים במבחן (שירותי המבחן) תשי"ט - 1959. סעיפים 1א, 1ב, 1ג לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול) - התשל"א-1971. דוח ועדת רוט לוי לבדיקת זכויות הילד (1997). אנא קראו עמ' 21 - 30. ציונוב, ש', רייכנברג, ש', ורוזנר, ר' (2010). מישהו שומע אותי? על ייצוג רגיש מגדר לנערות בהליכי נזקקות בבית המשפט לנוער. מעשי משפט, ג', 103-122.

רשות

בן אריה, א', וקמחי, מ' (2007). מהפכת זכויות הילד והשירותים החברתיים לילדים. בתוך אבירם, א., גל, ג. וקטן, י' (עורכים). עיצוב מדיניות חברתית בישראל - מגמות וסוגיות. ירושלים: מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל. אייזנשטדט, מ', וחורי, כ', מ' (2013). ההקשר התרבותי של מדיניות הענישה כלפי קטינים בישראל. ביטחון סוציאלי, 92.

10. משפט ומשפחה

חובה

סעיף 1,5,5א לחוק בית המשפט לענייני משפחה - התשנ"ה-1995. ארבל, ד', וגייפמן, י' (תשנ"ז). חוק בית-המשפט לענייני משפחה, תשנ"ה - 1995. הפרקליט, מב', 431-452.

שמואלי, ב', שוז, ר', בלכר פריגת, א' (תשס"ז). משפחה במשפט: בין יצירה, פירוק ושימור התא המשפחתי. משפחה במשפט, א', 1-12. אנא קראו עמ' 1 - 7.

רשות

שוז, ר' (תשס"ז). זכות הילד לגדול אצל הוריו הביולוגיים: לקחים מפרשת "תינוק המריבה". משפחה במשפט, א', 163-223. אנא קראו עמ' 166 - 189.

הכהן, מ' (תשס"ט). השיח בינאישי המקופל בדיון המשפטי בבית המשפט לענייני משפחה. משפחה במשפט, ב', 385-398.

בן-שבת, מ', שמואלי, ב', שוז, ר', בלכר פריגת, א', וקפלן, ר' (תשס"ט). שולחן (משפחתי) עגול - עשור לבית המשפט לענייני משפחה: חזון ומציאות. משפחה במשפט, ב', 1-21.

אלדר אבירן, ד' (תשס"ח). בין רווחה למשפט - המקרה של יחידות הסיוע שליד בתי המשפט לענייני משפחה. העצמה במשפט, 371-410.

אלדר אבירן, ד' (2001). ראיון ילדים בבית המשפט לענייני משפחה: מודל לשיתוף בין שופטי משפחה ובין עובדים סוציאליים ביחידות הסיוע. בתוך חובב מ., הרשקוביץ א., הורוביץ ד. (עורכים). קטינים נפגעים וקטינים פוגעים תשאול וראיון בהליך המשפטי, 255-272. תל אביב: צ'ריקובר.

11. משפט, מוגבלות וכשרות משפטית

חובה

סעיפים 1,3,4,12 לאמנה בדבר זכויות אנשים עם מוגבלויות משנת 2006.

סעיפים 1-5 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998.

מור, ש' (2009). בין המשגה פוליטית להכרה משפטית - חסמים במימוש זכויות אנשים עם מוגבלות. בתוך גל, ג', ואייזנשטדט, מ' (עורכים). נגישות לצדק חברתי. אנא קראו עמ' 79 - 90. טולוב, י', וס' קנטר, א' (2014). "של מי החיים שלי? המאבק להשבת האוטונומיה והכשרות המשפטית לאנשים עם מוגבלויות". מעשי משפט, 45. אנא קראו עמודים 45-55.

רשות

בג"צ 7081/93 שחר בוצ'ר נ' המועצה המקומית מכבים רעות, נ (1) 019 (1996).

הצעת חוק לתיקון חוק הכשרות המשפטית ואפוסטרופסות (תיקון מ' 19).

אבירם, א' (2012). לקראת העשור השני ליישומן של חוק שיקום נכי נפש בקהילה: אתגר והזדמנות

לשינוי במערכת שירותי בריאות הנפש בישראל, ביטחון סוציאלי, 90.
אפי' 43640-01-15 א.ב.נ' היועץ המשפטי לממשלה (פורסם בנבו, 2015).

12. מיצוי זכויות וסנגור לזכויות חברתיות

חובה

אלבשן, י' (2005). זרים במשפט - נגישות לצדק בישראל. הוצאת הקיבוץ המאוחד. עמ' 85-33.
וייס-גל, ע', וגל, ג" (2011). פרקטיקת מדיניות בעבודה סוציאלית. ירושלים: מאגנס. עמ' 150 - 167
רשות

פז-פוקס, א' (2009). מדוע זכויות עלי-ספר נשארות עלי ספר? נגישות לזכויות חברתיות - רקע
תיאורטי. בתוך גל, ג", ואייזנשטדט, מ', (עורכים). נגישות לצדק חברתי. עמ' 29 - 78
גבזון, ר' (2009). התקווה החלולה: האם בתי משפט יכולים להביא לשינוי חברתי? מעשי משפט, ב',
15-32.

וייס-גל, ע', וגל, ג' (2009). האם עובדים סוציאליים הם סוכנים להגברת מיצוי זכויות חברתיות? בתוך
גל, ג", ואייזנשטדט, מ', (עורכים). נגישות לצדק חברתי. עמ' 295 - 339

13. סיכום - לקראת פרקטיקה רגישת-זכויות?

חובה

Reichert, Elisabeth. 2007. Chapter 1, "Human Rights in the Twenty-first Century: Creating a New Paradigm for Social Work," in *Challenges in Human Rights: A Social Work Perspective*. New York: Columbia University Press. P. 1 - 15.

רשות

Ife, J. (2012). *Human rights and social work: Towards rights-based practice*. Cambridge University Press.

Required Reading:

According to the curriculum above - subject to change.

Additional Reading Material:

According to the curriculum above - subject to change.

Course/Module evaluation:

End of year written/oral examination 90 %

Presentation 0 %

Participation in Tutorials 0 %

Project work 0 %

Assignments 10 %

Reports 0 %

Research project 0 %

Quizzes 0 %

Other 0 %

Additional information:

None